

PROF. MUDr. EDUARD HRADEC, DrSc. – ZAKLADATEL MODERNÍ ČESKÉ UROLOGIE

Profesor MUDr. Eduard Hradec, DrSc.

(21. 9. 1918 – 20. 10. 2005) vystudoval Lékařskou fakultu Univerzity Karlovy v Praze. Promoval v roce 1946 a celý svůj další život zasvětil medicíně. V roce 1947 nastoupil na chirurgické oddělení okresní nemocnice v Turnově jako sekundární lékař, v roce 1950 pracoval krátce na chirurgickém a urologickém oddělení primáře Antonína v pražském Sanopsu. Téhož roku se stal sekundárním lékařem II. chirurgické kliniky akademika Jiřího Diviše, kde získal v roce 1952 místo odborného asistenta. Akademik Jiří Diviš ho pověřil vybudováním a vedením urologického oddělení této kliniky.

Profesor Hradec prošel tvrdou školou všeobecné chirurgie a tento postup byl nejlepším předpokladem jeho pozdějších vynikajících úspěchů v urologii. V roce 1959 obhájil disertační práci na téma Chirurgie nadledvinek, v roce 1964 se habilitoval na docenta, jako habilitační práci obhájil studii Diagnostika a léčba poškození močovodu a měchýře léčbou zářením. V roce 1965 obhájil práci Rekonstrukční chirurgie močovodu a močového měchýře a získal hodnost doktora lékařských věd. Prezidentem republiky byl jmenován v roce 1968 řádným profesorem.

Jako mladý urolog podnikl studijní cesty do Francie, Itálie, Rakouska a Německa, v roce 1966 působil sedm měsíců jako vědecký pracovník a profesor urologie na Harvardské universitě a v nemocnici Peter Bent Brigham v Bostonu. Ze všech studijních pobytů, kongresů, sympozií a literatury dovedl vybrat to nejcennější, co bylo možné využít pro rozvoj české urologie, bezpečně rozeznal, které nové směry byly v urologii nosné a které jen módní, obohatil je o vlastní invence a intenzivně zaváděl do praxe.

Profesor Hradec byl znamenitý klinik, neobyčejně bystrý a prozíravý diagnostik, zručný a trpělivý operatér, operoval i tam, kde řada jiných už rezignovala. Soustředil se na řadu obtížných oblastí, jako byly chirurgicky

léčitelné choroby nadledvin, primární hyperparatyreoidismus nebo urologické komplikace gynekologických nádorů a ozáření pánve. Velké výzkumné úsilí soustředil profesor Hradec na rekonstrukční chirurgii močových cest. Vypracoval metodiky a techniky parciální i kompletní náhrady uretry, techniky náhrady močového měchýře různými exkludovanými úseky střeva. Věnoval se plastikám pánvičky, plastikám mužské uretry a rekonstrukci a náhradě ženské uretry. Na poli dětské urologie rozvíjel péči o vrozené anomálie močových cest, vezikoureterální reflux a megaureter. Prokázal význam močové infekce u dívek a dospělých žen a kauzální vliv stenózy uretry.

Profesor Hradec s doktorem Chytilým a Severinem Daumem již v roce 1955 jako první v Československu a ve střední Evropě začali provádět dialýzu umělou ledvinou. Záhy poznal význam transuretrálních endoskopických operací a od roku 1951 je soustavně rozvíjel.

Přednášel v řadě evropských měst i mimo Evropu a publikoval v domácí i zahraniční literatuře. Stále jsou citovány jeho práce na téma rekonstrukční urologie, zejména v oblasti náhrad močového měchýře. Profesor Hradec byl redaktorem urologických kapitol celostátní učebnice a skript Speciální chirurgie, byl spoluautorem Niederleho monografie Neodkladné speciální operace a Niederleho Práce sestry na operačním sále. Byl členem několika redakčních rad zahraničních časopisů, například *European Urology*.

Od roku 1960 pracoval ve výboru Československé urologické společnosti, kde zastával funkci místopředsedy a opakovaně byl jejím předsedou. Později začal pracovat ve výboru České urologické společnosti, jejímž byl opět předsedou.

Odborná a vědecká činnost profesora Hradce získala řadu čestných uznání doma a zejména v zahraničí. Obdržel Medaili Československé lékařské společnosti Jana Evangelisty Purkyně a byl nositelem Řádu práce. Byl členem Evropské urologické společnosti, Mezinárodní urologické společnosti, členem korespondentem Americké urologické společnosti a Německé urologické společnosti, čestným členem Polské, Italské, Bulharské a Britské urologické společnosti. Profesor Hradec zastával funkci

hlavního odborníka pro urologii ministerstva zdravotnictví ČSR a funkci krajského odborníka pro urologii.

S nezměrným úsilím a osobní obětavostí se mu podařilo vybudovat novou samostatnou urologickou kliniku, která patřila k nejmodernějším a nejlépe vybaveným zdravotnickým zařízením v Československu a ve svém oboru představovala vrcholné pracoviště. Byla srovnatelná s předními evropskými urologickými klinikami. Klinikou navštívili urologové prakticky z celého světa.

Profesor Hradec vychoval řadu dobře vzdělaných urologů, někteří dnes zastávají místa přednostů klinik a primářů nebo jsou habilitováni. V postgraduální výuce ve specializaci urologie po dlouhá léta významně ovlivňoval vzdělání urologů v celé republice. Jeho vliv v tomto směru zesílil od roku 1976, kdy převzal vedení katedry urologie Institutu pro další vzdělávání lékařů a farmaceutů v Praze. V postgraduální výuce působil v příbuzných i jiných lékařských oborech.

Profesor Hradec byl urologem, který československou urologii pozvedl na světovou úroveň a významně přispěl k tomu, že československá urologie a československé zdravotnictví byly vysoce hodnoceny i v zahraničí.

doc. MUDr. Ladislav Jarolím, CSc.